

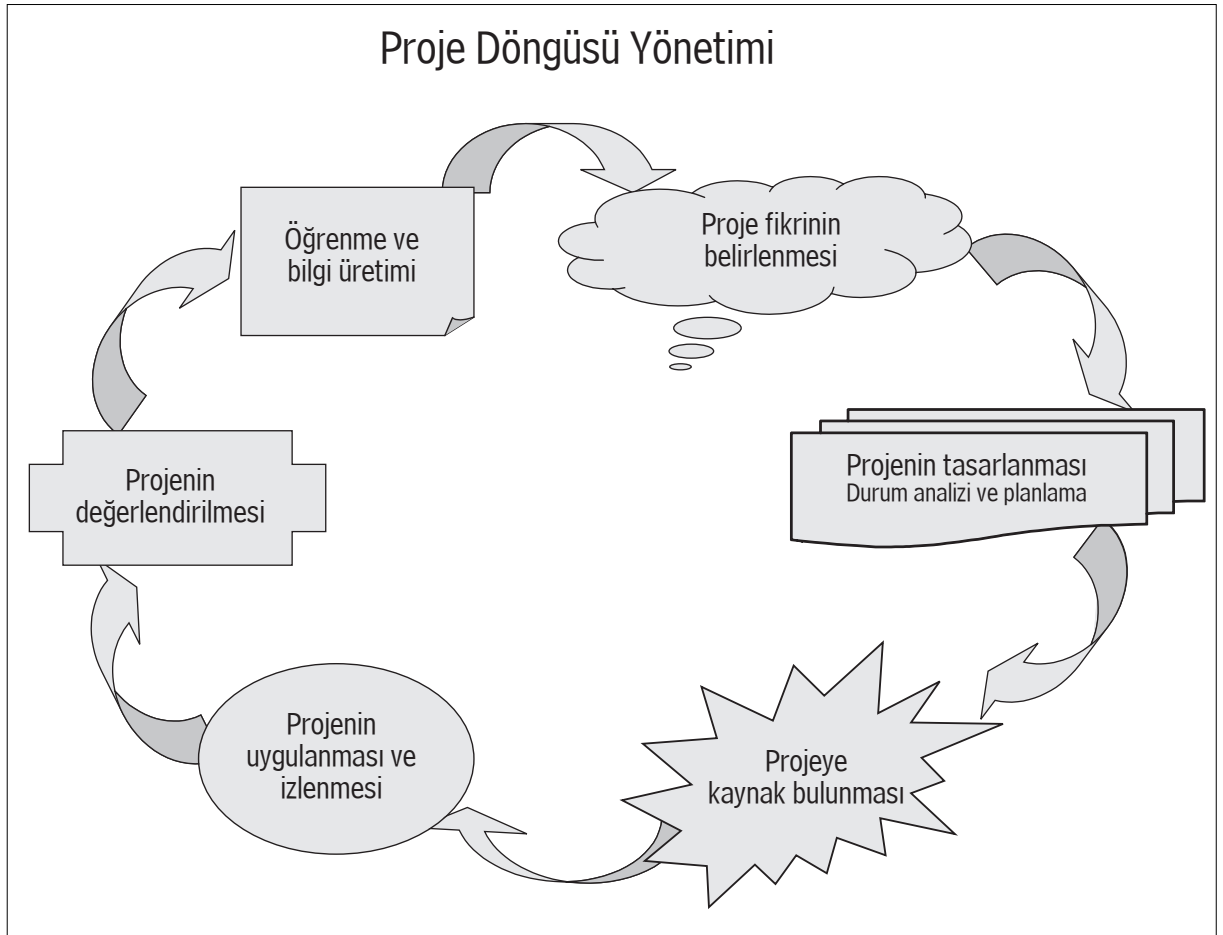
Ders 2: PROJE DÖNGÜSÜ YÖNETİMİ

Proje döngüsü yönetimi nedir?

Bir proje fikrimiz var. Bundan sonra ne yapacağız? Fikir bir proje değildir. Projenin oluşturulma süreci kadar sürdürülme ve bitirilme süreci de çok önemli ve eksiksiz planlanması gereken aşamalardır. Proje döngüsü yönetimi, tüm bu süreçleri kavramsallaştırmaya çalışmaktadır.

STK'lar, misyonlarına uygun bir proje fikrini aralarında tartışarak geliştirmiş olsalar bile, birçok sorun ortaya çıkıyor. Örneğin projeden dolayı ve dolaysız etkilenecek kesimler proje oluşum sürecine dahil edilmiyor, proje varolan bir ihtiyacı tam olarak karşılayamıyor. Faaliyetler gerçekleştirilemiyor ya da gerçekleştirilse bile istenilen etkiler yaratılamıyor, yaratılan etkilerse doğrulanamıyor. Proje süresi tamamlandıktan sonra yaratılan etki sürdürülemiyor kalıcı olamıyor, yerleşemiyor. Bilgi ve deneyim yazılı hale getirilip paylaşılamıyor, kurum içi öğrenme gerçekleşmiyor. Yaşanan proje deneyimlerinden yola çıkılarak, bu sorunlara birçok ek yapmak mümkün olabilir.

Bu gibi sorunları ortadan kaldırmak amacıyla biçimlenen proje döngüsü, proje fikrinin ortaya çıkışından tasarlanmasına, bu fikrin kağıda dökülmesinden geliştirilmesine, proje için fon başvurularının yapılmasından, projenin yürütülmesine, bitmesi ve değerlendirilmesine, bilgi üretiminin sağlanmasına ve bunun topluma ve diğer STK'lara yayılmasına kadar olan süreci kapsayan tüm döngüyü yönetme yaklaşımıdır. Proje döngüsü yönetiminin amacı, STK'ların misyonlarını yerine getirmek için geliştirdiği fikirleri uygulanabilecek, beklenen etkiyi hayata geçirebilecek ve kalıcı hale getirebilecek şekilde formelleştirmenin yöntemini oluşturmaktır (Çizim 2.1).

Çizim 2.1

Proje döngüsü yönetiminin amacı

- Proje döngüsü yönetimi, proje tasarım kalitesini iyileştirmek, uygulama etkinliğini artırmak, sağlanacak faydayı garantilemek ve sürekliliğini gözetmek için kullanılan bir yöntemdir.

Proje döngüsü yönetiminin yararları

- Projenin tasarlanmasında ve hazırlanmasındaki yetersizlikleri azaltmayı amaçlar.
- Projenin, hedef grupların ihtiyaçlarıyla ilgili olmasını sağlar.
- Projenin sağlayacağı etkinin sürekli olmasını sağlar.
- Tüm paydaşların tasarlama ve uygulama aşamasına katılımını öngörür.
- Risklerin ve başarı kriterlerinin dikkate alınmasını sağlar.

Proje döngüsü yönetiminin prensipleri

- Durum tespiti, sorun analiz ve çözüm üretme aşamasının tasarıma dahil edilmesi;
 - Hedef grupların gerçek problemlerini yansıtmaması;
 - Talebe yönelik çözüm üretimi;
 - Proje amacının faydalarının belirgin, uygulanabilir ve gerçekçi olması;
 - Faydanın kadın ve erkekler arasında dengeli dağılımı;
 - Yaratılan faydanın sürekliliğe odaklanmış olması;
 - Tüm paydaşların katılımının sağlanması;
 - Sonuçların ve faaliyetlerin amaca uygunluğu;
 - Amaç ve sonuçlarla ilgili izleme ve değerlendirme kriterlerinin net olması, doğrulanabilir etki yaratması, sonucun kontrol edilebilmesi;
 - Faaliyetlerin uygulanmasının önündeki kısıtların ve risklerin öngörülmesi;
 - Faaliyetlerin gerçekleşmesi için gerekli kaynakların öngörülmesi;
 - Standart ve kaliteli anahtar proje dokümanlarının ve raporların üretilmesi (izleme, değerlendirme, finansal raporlar vb.);
 - Mantıksal çerçeve yaklaşımının uygulanması
- proje döngüsü yönetiminin ana prensipleri olarak sayılabilir.

Mantıksal çerçeve yaklaşımı

- Mantıksal çerçeve yaklaşımı, projenin gerçekleştirmek istediği dönüşümün ve bunun yönteminin mantığını şeffaf ve belirgin bir şekilde yapılandırmaya yarayan bir yaklaşımdır.
- Projenin hazırlanması, planlanması ve izlenmesiyle ilgili tüm bilgileri “Mantıksal Çerçeve Matrisi” isimli bir matriste özetler.

Mantıksal çerçeve yaklaşımının gelişimi

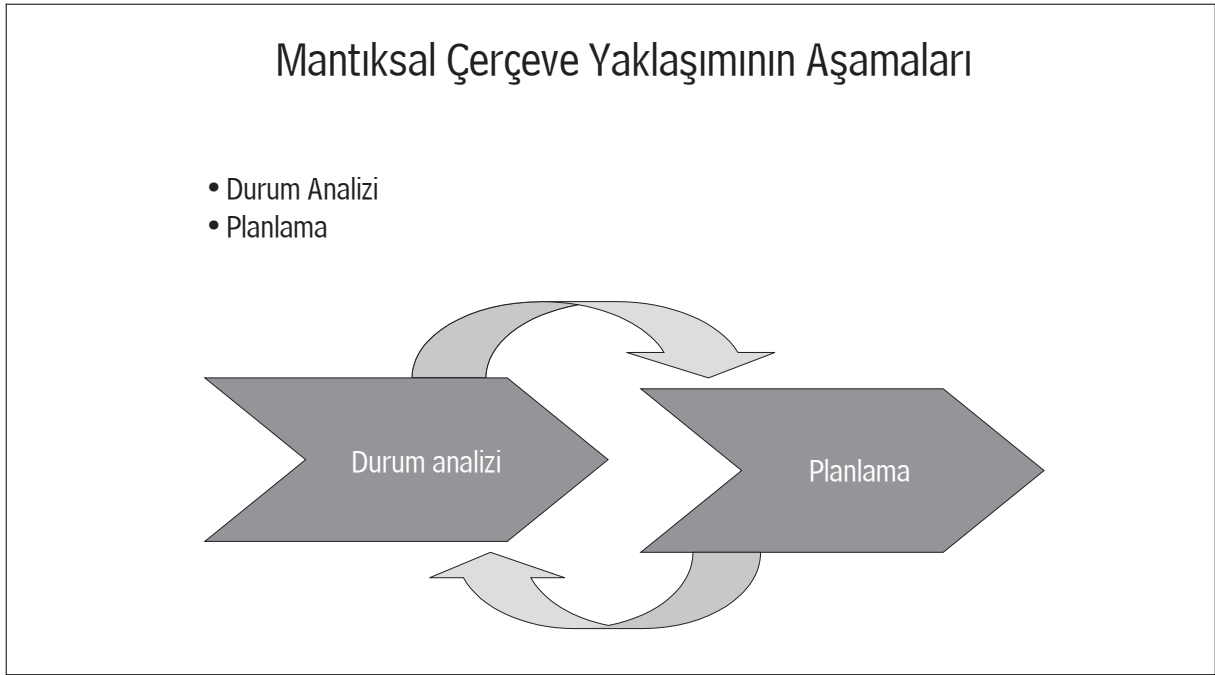
- Mantıksal çerçeve ilk olarak USAID tarafından 1970 yılında kullanılmaya başlanmıştır (www.teamusa.com, www.au-saud.gov.au). Yaklaşım, 1981 yılında German Technical Cooperation Agency (GTZ) tarafından kullanılmaya başlanmasıyla yaygınlaşmıştır. GTZ, yaklaşımı amaca yönelik proje planlaması olarak düzenlemiş ve lanse etmiştir. Aynı yıllarda bu yöntem Britanya Department for International Development (DIFD), Canada Center for International Develop-

ment (CIDA), International Service for National Agricultural Research (INSAR), Australia Aid (AusAID) tarafından da kullanılmaya başlanmıştır.

- Avrupa Komisyonu mantıksal çerçeve yaklaşımını 1992 yılından beri kullanmaktadır.

Mantıksal çerçeve yaklaşımının ana adımları

Mantıksal çerçeve yaklaşımı durum analizi ve planlama olmak üzere iki ana adımdan oluşur (Çizim 2.2).

Çizim 2.2

Durum analizi, sorun analizi, hedef analizi, strateji analizi, paydaş analizinin yapılması ve projenin genel hedef ve amacının belirlenmesi adımlarını kapsar.

Planlama ise projenin faaliyetlerin planlanması, beklenen etki ve çıktılarının planlanması, risk analizi yapılması ve projenin varsayımlarının belirlenmesi, nesnel başarı göstergeleri ve doğrulama kaynaklarının oluşturulması, kaynakların planlanması adımlarını kapsar.

Kitabın izleyen derslerinde tüm bu adımlar ayrıntılı ve uygulamalı olarak ele alınacaktır.